

INFORMAȚII
DE INTERES GENERAL,
EVENIMENTE,
ACȚIUNI

DIN VIAȚA COMUNITARĂ

„Evreii în istoria și viața orașului Botoșani”

Conferințe, expoziții și spectacol muzical

De Ziua Europei (9 mai a.c.), Biblioteca Județeană „Mihai Eminescu” din Botoșani, în colaborare cu Biblioteca Etniilor și Comunitatea Evreilor din Botoșani, a organizat un eveniment cultural sub genericul „Evreii în istoria și viața orașului Botoșani”. Au conferențiat cercetător *Anca Ciuciu* (C.S.I.E.R.), prof. *Stela Giosan*, director la Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, *Iosif David*, președintele Comunității. Au fost deschise expoziții de carte, obiecte de cult, pictură (tablouri de *Avi Mark Finkel*, elev în clasa a VIII-a a Liceului de Artă „Ștefan Luchian”), fotografii, documente de arhivă având ca temă comună istoria, tradiția, cultura evreiască. A fost vernisată și o expoziție filatelice privind emisiuni monetare din Israel. *Avi-Marc Finkel* a interpretat la acordeon un potpuriu de melodii evreiești și corul Comunității evreiești din Botoșani (condus de prof. *Emil Mandric*) a prezentat un program de cântece israeliene. La succesul matineului cultural au mai contribuit prof. *Beatrice Finkel* (Colegiul Național „A.T. Laurian”) și prof. *Adela Valter* (Grupul Școlar Industrial „Elie Radu”).

„MAZEL TOV UN SIMEN TOV...”

Cuvintele cunoscutului cântec de nuntă au răsunat din nou la Templul Coral, la 21 iunie a.c., după ce Marele Rabin *Menachem Hacohen* a dat *Hupa Kadiša* – a binecuvântat tinerii *Ron Bercovici* și *Anat Guter*, care au decis să-și unească destinele și să înceapă un nou drum în viață, împreună. Trebuie spus că tatăl mirelui, *Șmuel Bercovici*, este conducător de moșavim, în Israel. Fericitul eveniment, la care au participat părinții mirelui, *Șmuel* și *Sofi Bercovici*, părinții miresei, *Reuven* și *Raymone Guter*, rude, prieteni, turiști israelieni, a fost onorat de ministrul Agriculturii și de secretarul general în Ministerul Agriculturii în Israel, *Șalom Șimhon* și, respectiv, *Eitan Ben David*. Alăturându-ne tuturor urărilor de bine primite de mire și mireasă, dorim casă de piatră tinerilor înșurați.

TIMIȘOARA

Cu ocazia editării în România a culegerii de poezie „Trandafirul nimănu” - „Die Niemandrose”, Muzeul de Artă din Timișoara a fost gazda unei seri trilingve dedicată lui Paul Celan și sfâșietoarelor sale versuri. Manifestarea, organizată de Centrul Cultural Francez și Centrul Cultural German din Timișoara, a fost deschisă de dr. *Marcel Tolcea*, directorul Muzeului de Artă Timișoara, care a transformat o parte a impresionantii clădiri a Palatului Baroc într-o zonă de interferențe culturale. *Samuel Tastet*, directorul Editurii Est, și *Bertrand Badiou*, cercetător la École Normale Supérieure și specialist în opera lui Paul Celan, au recitat, în germană și franceză, din opera lui Celan. Actrița *Claudia Ieremia* a interpretat traducerea română a versurilor autorului. Pe acorduri de violoncel, un public dornic să cunoască un autor mai puțin mediatizat în România, a avut posibilitatea să descopere melodicitatea melancolică a lui Celan. Autorul - care a supraviețuit Holocaustului, dar care, decenii mai târziu, și-a pus capăt vieții - a reușit să transforme, în mod original, versificația de limbă germană. El a scris întreaga sa viață în această limbă, pe care a iubit-o cu disperare, dar care i-a evocat și numeroase amintiri hidoase din anii prigoanei antievreiești.

Seară dedicată lui Paul Celan

LUCIANA FRIEDMANN

ANIVERSĂRI

De la președintele Comunității Evreilor din Sibiu, ing. OTTO DEUTSCH, am primit următoarele:

HIRSH MARTIN 80

Hirsh Martin, unul dintre cei mai vechi membri ai Comunității noastre, a împlinit 80 de ani. Aniversarea nu a trecut neobservată și, conform unei tradiții statornicite la noi, a fost sărbătorit

în mijlocul membrilor din Comunitate. *Hirsh Martin* este un enoriaș simbolic: supraviețuitor de la Auschwitz și printre puținii cunosători, dintre noi, care citește în cărțile de rugăciuni, participant permanent la slujbele de sâmbătă dimineața și la toate sărbătorile iudaice, este, în acest fel, un membru activ în viața noastră comunitară. Îi dorim viață lungă, împreună cu toți cei dragi, și îi urăm din tot sufletul „Ad Mea Veessim!”.

DEUTSCH LADISLAU 60

Deutsch Ladislau a fost sărbătorit - la împlinirea vârstei de 60 de ani - în mijlocul enoriașilor, care i-au urat cele bune la asemenea aniversări, ciocnind cu el și un pahărel de tărie. De remarcat faptul că, de un număr de ani, *Deutsch Ladislau* este nelipsit la slujbele de sâmbătă dimineața, ca și la reuniunile comunității cu prilejul sărbătorilor iudaice. Ca responsabil cu generația de mijloc, din păcate puțini la număr, s-a străduit și a reușit să închege un grup și a contribuit la inițierea unui Club bine dotat, de care beneficiază toți membrii Comunității. Ca censor, ales la ultimul Congres al F.C.E.R., se remarcă prin faptul că este un bun profesionist. Este stimat de toți enoriașii, care, la sărbătorirea lui, precum și cu prilejul oferit de ziar, îi urează „Ad Mea Veessim!”.

responsabil cu generația de mijloc, din păcate puțini la număr, s-a străduit și a reușit să închege un grup și a contribuit la inițierea unui Club bine dotat, de care beneficiază toți membrii Comunității. Ca censor, ales la ultimul Congres al F.C.E.R., se remarcă prin faptul că este un bun profesionist. Este stimat de toți enoriașii, care, la sărbătorirea lui, precum și cu prilejul oferit de ziar, îi urează „Ad Mea Veessim!”.

SATU MARE Concert de muzică klezmer

Sinagoga Mare din oraș, devenită neîncăpătoare, a găzduit un frumos concert al formației de muzică Klezmer „Jiddishalom”, din Budapesta. Publicul a aplaudat îndelung, cerând numeroase bis-uri. Cântece grave (interpretate de *Gerenda Peter*), pline de pasiune, umor, melancolie (avându-le ca soliste pe *Bodnar Eszter* și *Klein Judit*, acompaniate la pian de *Neumark Zoltan*), șlagăre tulburătoare, cum este „A idise mame”, au ridicat publicul în picioare. Invitația formației a fost o inițiativă a președintelui Comunității, *Decsei Nicolae*, și s-a derulat în cadrul programelor culturale ale Clubului generației de mijloc.

SEBOK ALFRED, secretarul Comunității și responsabil al Clubului Comunitar pentru generația de mijloc

IN MEMORIAM JEAN GROSU z.i.

„Am tradus scriitori interziși în țara lor”

A încetat din viață, la 7 iulie 2007, *Jean Grosu*. Născut la 31 decembrie 1919, a reușit să traducă, în decenii de muncă asiduă, circa 150 de cărți din literatura cehă, slovacă, elvețiană. Îi datorăm lectura în română a „Peripețiilor bravului soldat Svejka” (prima ediție în 1955), prozelor lui Capek, Hrabal, teatrului lui Havel, nume de sonoritate universală ș.a. Evreu originar din Botoșani, *Jean Grosu* a cunoscut limbile franceză și germană din copilărie, datorită educației și grijii părinților, apoi a învățat ceha, fiind angajat la o firmă din Cehoslovacia antebelică, pentru a deveni operator chimist (în orașul Zlin, care este pomenit și de *Hašek* în romanul său despre „Svejka”, primul roman citit de *Grosu* în original). Tradus în 1954, romanul lui *Hašek* n-ar fi apărut în România fără sprijinul lui *Petru Dumitru*, *Alexandru Balaci*, *Schileru*, *Silvian Iosifescu*, *Titus Popovici*, cărora traducătorul le poartă recunoștință pentru debut. „Bravul soldat” putea fi luat drept „un rău exemplu” pentru ostașul Armatei R.P.R. Astăzi apare a opta ediție a acestei frumoase traduceri a capodoperei scriitorului ceh. (B. MEHR)

Ne-a părăsit un mare om de cultură

Am pierdut un om apropiat, un vechi prieten. Pe *Jean Grosu* am impresia că l-am cunoscut de o viață. Drumurile noastre au fost diferite. Un strălucit tălmăcitor al operelor unor scriitori cehi de mare notorietate, el însuși a fost un creator de literatură originală. Drumul său de intelectual de mare clasă nu i-a alterat trăsăturile umane: modestia, firea deschisă care îl apropia de semenii săi. A fost un om bun și drept. În fața întâmplărilor dramatice care i-au marcat viața de familie a știut să-și dedice întregul său devotament celor dragi. Am pierdut un bun prieten dar numai ca prezență fizică. Pe *Jean Grosu* îl am și îl voi purta mereu în amintirea mea. (FELICIA MOHR)

Baschet israelian de elită

Celebrarea festivității de *Oneg Șabat*, ce are loc săptămânal în organizarea tinerilor pentru toți cei interesați de viața religioasă a comunității, tocmai se apropia de final, când un zvon a cuprins asistența. În orașul de pe Bega debuta Campionatul European de Baschet Feminin (junioare sub 18 ani). Printre participante: echipa Israelului. *Oneg Șabat*-ul s-a mutat astfel, aproape *in corpore*, la Sala Olimpia, gazda manifestării.

Echipa Israelului a ieșit pe locul al șaselea dintre cele 19 echipe participante. Săptămâna aceasta fabuloasă s-a încheiat - cum a început, de altfel - cu un *Oneg Șabat*. Invitată: echipa națională de tineret a Israelului. Au spus *Brahoț* împreună, timișorenii au primit însemnele echipei și s-au cântat acele melodii care încheie orice săptămână și deschid nou speranțe. *Andrei Schwartz* i-a salutată în numele organizatorilor pe participanți și a transmis un mesaj de solidaritate. *Shaul Aisenberg*, conducătorul delegației, a mulțumit pentru frumoasa primire care li s-a făcut în capitala Banatului. (L.F.)

☆ DECESE ☆ COMEMORĂRI ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

De curând, am pierdut o prietenă - pe FLORICA ARION - și nu putem să uităm că viața n-a fost deloc bună cu ea, dar ea a fost un exemplu de modestie, de omenie și, mai ales, de răbdare. Ne lipsește și nu o vom uita niciodată - Lili, Nona, Aurica, Silvia, Renée, Fani, Atena și Willi. Berman Luiza.

Au trecut trei ani de când ne-a părăsit ing. TEODOR WEXLER, un om de o rară capacitate intelectuală, înzestrat cu o inteligență activă, un admirabil orator, făcându-se respectat, prețuit și îndrăgit de evrei și neevrei deopotrivă, un prieten de o aleasă calitate. Soția îndurerată.

Reamintim pe această cale că se împlinesc cinci ani de la trecerea în neființă a procurorului MARTIN SCHÖTTEK, de înalt profesionalism, cinstit și drept. Familia și prietenii lui. Dna Itta Schöttek.

Cu profundă durere, comemorăm șase luni de când a plecat de lângă noi GRUNBERG ARTUR, din Bacău. Va trăi mereu în gândurile noastre. Ety - soție, Dorin - fiu, Silvia - noră și Roland - nepot.

La 14 iulie 2007 (28 Tamuz), se împlinesc trei ani de când ne-a părăsit prof. dr. HARRY OFENBERG z.i. Dumnezeu să te odihnească în pace și liniște. Îți mulțumim pentru tot ce ne-ai dăruit. Familia Ofenberg, din Iași și Toronto.

Se împlinesc 55 de ani de la tragica și nedreaptă despărțire de fratele meu, HARI ANCEL, copil nevinovat smuls vieții la numai 11 ani. Lili și familia.

Cu același dor, lacrimi și suferință, aducem un pios omagiu, aleasă recunoștință delicatei noastre mame și bunici, ROZICA ANCEL, la 20 de ani de la dureroasă despărțire. Copiii, nepoții, strănepoții.

Pentru LORA BRUCHMAIER - fie-i memoria binecuvântată - lacrimi și amintiri. Familiile Leibovici (Piatra Neamț) și Vogel (Israel).

În luna iunie 2007, au fost înhumați în cimitirele C.E.B.: MIHALACHE NICOLETA (57 de ani), str. Reconstrucției nr. 4; ARION FLORICA (88), Șos. Ștefan cel Mare nr. 15; FERARU SAMI (83), Piața Romană nr. 9; MENDELSON WILLY (92), str. Nicolae Grigorescu nr. 5A; BEILIS ERNESTINA (94), str. Stelea Spătaru nr. 17; NEGREA SOLOMON (91), Calea Victoriei nr. 12; MANU BERTA IULIA (87), B-dul Dacia nr. 14; SCHVARTZ AUREL (78), Șos. Pantelimon nr. 18; ZAHAROVICI HERMINE (93), Șos. Pantelimon nr. 248.

Pios omagiu CLARA DAN z.i.

La 15 iunie a.c., a fost condusă pe ultimul ei drum, de către familie și câțiva prieteni, CLARA DAN, născută în 1924, la Cluj. Timp de peste 30 de ani, s-a dedicat cercetării paradigmelor gândirii științifice și filosofice. A creat un concept: „neoraționalismul”, în lumina căruia a privit și fenomenologia politică românească de după revoluție. S-a afirmat prin scris, dar puținele studii și cărți publicate exprimă doar în parte profunzimea gândirii ei. Cei apropiați și colegii de breaslă știu că, prin trecerea în neființă a Clarei Dan, s-a stins o lumină a filosofiei românești. Evreică fiind, și-a început tinerețea ca deportată de naști, iar la senectute s-a apropiat de gândirea iudaică. (H. KULLER)